

Azərbaycan Ordusu, Azərbaycan əsgəri bilməlidir ki, ölkəmizin ərazi bütövlüyü nəyin bahasına olursa-olsun, bərpa edilməlidir.

Heydər ƏLİYEV

AZƏRBAYCAN ORDUSU

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MÜDAFİƏ NAZİRLİYİNİN ORQANI

Qəzet 1992-ci il fevralın 11-dən çıxır

7 iyul 2018-ci il № 51 (2267)

Qiyməti 25 qəpik

Genişmiqyaslı təlimlərin döyüş atışlı mərhələsi keçirilib

Bu günlərdə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin təsdiq etdiyi plana əsasən, Azərbaycan Ordusunun müxtəlif qoşun növləri, qismləri, birlik və birləşmələrinin iştirakı ilə genişmiqyaslı təlimləri baş tutub. Keçirilən hərbi təlim Azərbaycan Ordusunun yüksək səviyyəli hazırlığından xəbər verməklə yanaşı, müharibə zonasında yarana biləcək vəziyyətlərə çevik reaksiyanın yoxlanılması xarakteri daşıyır. Şəxsi

heyətin döyüş taktikasına yiyələnməsi və yeni texnikanı mənimsəməsi baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edən təlimin Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli ilə bağlı həm siyasi, həm də beynəlxalq cəhətdən mühüm əhəmiyyət daşıdığını xüsusi qeyd etmək lazımdır. Təlimdə qoşunların yüksək döyüşə hazırlanma səviyyəsinə gətirilmə qabiliyyəti, onların yenidən qruplaşması üzrə tədbirlərin keçirilməsi, həmçinin döyüş və maddi-texniki təminat məsələləri də yoxlanılıb.

20.000 nəfərədək şəxsi heyət, 120-dək tank və digər zirehli texnika, 200-dən artıq müxtəlif çaplı raket və artilleriya qurğusu, yaylım atışlı reaktiv sistemləri və minatan, 30-dək müxtəlif təyinatlı ordu və cəbhə aviasiyası cəlb olunan təlim şəxsi heyətin plana əsasən həyəcan siqnalı ilə qaldırılması ilə başlayıb, döyüş və ehtiyat hərbi hissələrinin əməliyyat

təyinatı rayonları istiqamətində hərəkəti ilə davam edib.

Qoşunların yerdəyişməsi tələblərə uyğun olaraq gizli və operativ şəkildə həyata keçirilib, eyni zamanda şəxsi heyətin və hərbi texnikanın bütün hərəkəti xüsusi şəkildə tənzimlənib. Təlim prosesində şərti düşməne yüksək dəqiqlikli silah sistemlərinin etibarlı raket, artilleriya, bomba-hücum, eləcə də aviasiya və

pilotsuz uçuş aparatları (PUA) ilə atış zərbələri endirilib, həmçinin genişmiqyaslı hücum əməliyyatı həyata keçirməklə işğal edilmiş ərazilərin azad edilməsi üzrə tapşırıqlar yerinə yetirilib.

Təlimin məqsədinə uyğun olaraq əməliyyatlarda atış dəstəyi həyata keçirən tank bölmələrinin təyin edilmiş məntəqələrə çıxarılması izlənilib və digər qoşun növləri

nin uzlaşmasını yoxlamaq məqsədilə döyüş aviasiya vasitələrinin yerdəyişməsi həyata keçirilib.

Təlimdə qoşunlarımızın fəaliyyəti və düşmən haqqında tam məlumata malik olmaq üçün məlumatların əldə edilməsi məqsədilə kəşfiyyat, müşahidə və digər texniki vasitələr, o cümlədən pilotsuz uçuş aparatlarından (PUA) geniş istifadə edilib.

Sonda genişmiqyaslı təlimlərin gündüz və gecə vaxtı döyüş atışlı mərhələsi başlayıb. Bu mərhələdə qoşunlar şərti düşmənin hücumunun qarşısının alınması, onun atışla tələfata uğradılması, müdafiənin əlverişli hədlər üzrə bərpa olunması və genişmiqyaslı hücum əməliyyatının keçirilməsi tapşırıqlarını icra edib.

(Ardı 2-ci səhifədə)

Genişmiqyaslı təlimlərin döyüş atışlı mərhələsi keçirilib

(Əvvəli 1-ci səhifədə)

Nəticədə mürəkkəb dağlıq relyef və radioelektron mübarizə, həmçinin təlimlərin niyyəti ilə müəyyən edilmiş digər xarakterik xüsusiyyətlər şəraitində keçirilən təlimdə qoşunların müasir ümumqoşun əməliyyatlarının keçirilməsinin müxtəlif üsullarının icrası üzrə bacarıq və vərdişləri praktiki olaraq təkmilləşdirilib, qoşunların və idarəetmə sistemlərinin qarşılıqlı əlaqədə effektiv tətbiqi həyata keçirilib.

Müxtəlif poliqonlarda yeni silah sistemlərindən istifadə etməklə motoatıcı və tank bölmələri, raket və artilleriya qurğuları, zenit-raket kompleksləri, təyyarə və helikopterlər döyüş atışları, praktiki raket buraxılışları və bombalama icra etməklə təlimi başa çatdırıb.

Keçirilən təlimə nəzarət etmək məqsədilə Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov səhra şəraitində keçirilən təlimlərin əsas komanda idarəetmə məntəqəsində olub.

Əvvəlcə nazirliyin rəhbər heyəti hərbi hissənin ərazisində ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin büstünü ziyarət edərək önünə gül dəstələri qoyub,

hörmət və ehtiramlarını ifadə ediblər.

Təlimlərə cəlb edilmiş zabit heyəti ilə keçirilən xidməti müşavirədə birləşmə və hərbi hissələrin komandir, rəis heyətinin planları, fəaliyyətləri, qəbul etdikləri qərarlarla bağlı məruzələr dinlənilib.

Müşavirədə çıxış edən Müdafiə naziri hazırkı dövrdə belə təlimlərin əhəmiyyətini xüsusi vurğulayaraq qarşıda duran

vəzifələrdən danışib, müvafiq tapşırıq və göstərişlər verib.

Umumilikdə təlimi qiymətləndirmək məqsədilə Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənovun rəhbərliyi ilə nazirliyin rəhbər heyəti, birlik və birləşmələrin komandir və qərargah rəisləri, o cümlədən məsul zabitlərin iştirakı ilə genişmiqyaslı təlimlərin yekunlarına dair xidməti müşavirə də keçirilib.

Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyevin təsdiq etdiyi plana əsasən, müxtəlif poliqonlar və təlim sahələrində gündüz və gecə vaxtı keçirilən genişmiqyaslı təlimlərin nəticələrini təhlil edərək general-polkovnik Zakir Həsənov bildirib ki, qoşunlar gizli şəkildə əsas istiqamətlər üzrə cəmləşərək gecə irimiqyaslı hücum əməliyyatlarını uğurla yerinə yetiriblər.

Müdafiə naziri qeyd edib ki, təlimlər zamanı idarəetmə orqanları və qoşunların əməliyyat hazırlığı daha da təkmilləşdirilərək yeni səviyyəyə yüksəl-

dirilib, qərargahlar qarşıya qoyulan tapşırıqları müvəffəqiyyətlə icra ediblər.

General-polkovnik Zakir Həsənov belə təlimlərin əhəmiyyətini vurğulayaraq, Ali Baş Komandanın Azərbaycan Ordusu qarşısında qoyduğu müvafiq tapşırıqları müşavirə iştirakçılarının diqqətinə çatdırıb.

Ölkəmizin təhlükəsizliyinin

təminatı baxımından mütəmadi taktiki təlimlərin keçirilməsi mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Azərbaycan Ordusunun hissə və bölmələrinin çətin relyef şəraitində mümkün təhdidlərə qarşı birgə xidməti-döyüş və əməliyyat-taktiki hərəkətlərinin təkmilləşdirilməsi məqsədi ilə keçirilən genişmiqyaslı taktiki təlim şəxsi heyətin peşəkarlıq səviyyəsinin yüksəldilməsinə xidmət edir. Taktiki təlimlər zamanı Azərbaycan Ordusunun bölmələri qarşıya qoyulan vəzifələri tam həcmdə yerinə yetirdi, möhkəm intizam, yüksək döyüş qabiliyyəti və əməliyyat şəraitində tapşırıqları yerinə yetirmək hazırlığını nümayiş etdirdi.

Keçirilən təlim bir daha onu sübut etdi ki, Azərbaycan Ordusu ölkənin ərazi bütövlüyünün və təhlükəsizliyinin əsas təminatçısıdır. Eyni zamanda işğal olunmuş torpaqlarda uğurlu döyüş əməliyyatları aparmağa və

torpaqlarımızı azad etməyə qadirdir. Yəni Azərbaycan Ordusu təlimlərdə göstərdiyi uğurlu torpaqlarımızı işğaldan azad etmək iqtidarındadır.

"Azərbaycan Ordusu"

Azərbaycan Ordusu - 100

"Torpaqlarımızı işğaldan azad edəcəyik!"

Ön xətdə əsgərlərimizin, ordumuzun zaman anlamında dünəni, bu günü haqqında düşüncələrini düşüncələrimə düşən sevgi, qürur, heysiyyət... işığı bilirəm; hər kəlmə Vətən deyir, ordu deyir, qələbə deyir, hər mətləbi Böyük Qələbəyə inam kimi dinləyirəm. Döyüş növbətçiliyinə gedənlərin, döyüş növbətçiliyindən qayıdanların baxışlarından oxunanları - "Mən Azərbaycan Ordusunun əsgəriyəm!", "Torpaqlarımızı işğaldan azad edəcəyik!" ümumən əsgərlərimizin mənəvi zənginliyinin üfurları, bir də hərbi xidmət amalı bilirəm. Onlarla bu qürurun cazibəsində söhbətləşirik.

Əsgər Kənan Əliyev:

- Ötən il Bakıda keçirilən "Dəniz kuboku-2017" beynəlxalq təlimini izləyəndə o qədər qürurlanmışdıq ki! Bu tədbir sinif yoldaşlarımızın dörd nəfərinin hərbi peşəsini seçməsinə səbəb oldu. Onlar zabit olacaqlar. Bununla da qürur duyuram. Dostlarımızın güvənci olan ordumuzun zabiti olacaq. Mən də həqiqi hərbi xidmətdən sonra müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçusu kimi xidmət etməyi qərara almışam. Nə gizlədim, dostlarımdan birinin zabit kimi xidmət edəcəyi hərbi hissədə xidmət etmək istərdim. Niyə? - bugünkü qüruru

daha əhatəli yaşamaq üçün. Bir var eşidəsən, bir də var görəsən. Mən dostumu nümunəvi

zabit kimi görmək istəyirəm. İnanıram ki, bunu o da arzular. Ona da inanıram ki, bizim bu xidmət işğaldan azad olunmuş torpaqlarımızda olacaq. Ordumuzun 100 illik yubileyini bu istəklərlə qarşıladım. Onu da bilirəm ki, niyyət məqsədin başlanğıcıdır...

Sonu ruhən başlanğıcından görünən niyyətin yolu nurlu olur; əsgərlərimizin niyyət yolu nurlu du.

Xətainin yolu nurlu yolumuzdu...

Cavad xanın yolu nurlu yolumuzdu.

Səməd bəy Mehmandarovun, Əlağa Şixlinskiyin, Cavad

Şixlinskiyin, Məmməd bəy Sulkeviçin, Şeyxzamanov qardaşlarının, ..., Yusiflərin, Vəzirələrin, Mübarizlərin, Samidlərin, ..., Çingizlərin yolu nurlu yolumuzdu...

Günümüzün əsgərlərinin yolu nurlu yoldu... 100 yaşlı Azərbaycan Ordusunun yolu nurlu yoldu. 2-ci 100 ilinin yolu daha nurlu olacaq...

Əsgər Ramin Cəfərov:

- 2016-cı ilin aprel döyüşlərində orta məktəbdə oxuyurdum. Sınıf yoldaşlarımla döyüşə getmək istədik. İcazə vermədi-

lər. Biz də bildik ki, ordumuzun mülki əhaliyə, eləcə də yeniyetmələrə ehtiyacı yoxdu. Hər halda ürəyimiz bizi əsgərlərimizin yanına gətirdi. Böyük Qələbə qazandıq. O döyüşlər, o qələbə təsdiqlədi ki, Azərbaycan Ordusu torpaqlarını işğaldan azad etməyə qadirdir.

İndi əsgərik. Aprel döyüşləri haqqında daha geniş məlumatlar eşitməmişik. O döyüşlərin iştirakçıların başladığı qalibiyyət yolunu biz davam etdirəcəyik. Cəsarətlə, qətiyyətlə, Ali Baş Komandanın əmrilə.

Ordumuz güclüdür, əsgər və zabitlərimiz yüksək döyüş və mənəvi-psixoloji hazırlığa malikdir. Bizə ən müasir döyüş texnikaları, atıcı silahlar həvalə edilib. Ordunun gücü təkə silahla ölçülmür, ordunun gücü Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənovun dediyi kimi, həm də o silahların həvalə edildiyi əsgərin döyüş və mənəvi-psixoloji hazırlığının səviyyəsi ilə, döyüş əzmi ilə, qələbə ruhu ilə ölçülür. Fəxr edirik ki, ordumuz dünyanın ən güclü orduları sırasındadır.

Ordumuzun 100 illik yubileyini yüksək döyüş əzmi ilə, qələbə ruhu ilə qarşıladıq. Qalib ordumuzun əsgəri kimi tərxis olunmaq istəyirik!..

Mübariz MUSAYEV,
"Azərbaycan Ordusu"

Cəbhənin ön xəttində yeni inşa edilmiş infrastrukturun açılışı olub

Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov və nazirliyin digər rəhbər heyəti cəbhənin ön xəttində inşa edilmiş infrastrukturun açılışında iştirak ediblər.

Yeni qərargah binası, əsgər yataqxanası və yeməxanada yaradılan şəraitlə tanış olan Müdafiə naziri hərbi qulluqçuların sosial-məişət şəraitlərinin daha da yaxşılaşdırılması ilə bağlı müvafiq tapşırıqlar verib.

Müdafiə Nazirliyi
Mətbuat Xidməti

Ön xətdən reportaj

Torpaqlarımızın sahibləri bizik

Səhər yuxudan oyananda pəncərədən üzümə düşən günəş şüaları sanki bu günün mənim üçün xüsusi əhəmiyyət daşıyacağına işarəydi. Havanın xoş olması ezamiyyətimin yadda qalan məqamlarının çox olacağından xəbər verirdi. Bu səfərimi digərlərindən fərqləndirən, daha da həyəcanlı edən amil bir vaxtlar xidmət etdiyim düşmənlə təmas xəttində yerləşən hərbi hissəyə gətməyimdə.

Təbiətin əsrarəngiz gözəlliyi, quşların şən nəğməsi uzun yolun narahatlığını bizlərə hiss etdirmir. Yolboyu bu yerlərə gəldiyim ilk günü, çiyin-çiyinə xidmət etdiyim yoldaşlarımı, əsgərlərimi, səngərdə keçirdiyimiz bayramları xatırlayıram. Ötən günləri yada salarkən, döyüşçü yoldaşım leytenant Allahverdi Baxışlı gəlir gözümün önünə. O, ömrünün ən gözəl çağında ermənilərin atəşkəs rejimini pozması nəticəsində döyüş postunda şəhid oldu. Qarabağ müharibəsində şəhid olan atasının döyüş yolunu layiqincə davam etdirən Allahverdi vətənpərvərliyi, yüksək əxlaq-mənəvi, iradi keyfiyyətləri ilə əsgərlərinə nümunəydi. Avtomobilin nahamar yola çıxması məni xəyallarımdan ayırır.

Ön xətdə yerləşən "N" hərbi hissəsinin bir bölməsinə, Vətənimizin və xalqımızın azadlığı uğrunda canından keçən şəhidlərimizin qəhrəmanlıq yolunu davam etdirən döyüşçülərimizlə görüşə tələsirik. Bizi müşayiət edən hərbi hissənin zabiti mayor Qalibiyyət Əliyev əsgərlərimizin bilik və bacarığında söz açaraq bildirdi ki, şəxsi heyətin hərbi vərdişlərini artırmaq məqsədi ilə müxtəlif növ təlimlər keçirilir: "Bu gün hər bir Azərbaycan zabitanın qarşısında duran əsas vəzifələrdən biri də Vətənə hazırlıqlı əsgər yetişdirməkdir. Əsgərlərimizin öz silahının taktiki-texniki xüsusiyyətlərini, istismar qaydalarını yüksək səviyyədə bilməsi vacibdir. Əgər döyüş meydanında silahda ləngimə baş versə, o əsgər heç kimdən kömək gözləməməli, yaranmış problemi sərbəst aradan qaldırmaqlı və döyüşə davam etməlidir. Şəxsi heyətin döyüş vərdişlərinin yüksəldilməsi, ekstremal şəraitdə düzgün qərar qəbul etməsi üçün taktiki hazırlıq məşğələlərinin keçirilməsinə üstünlük verilir. Onların məşğələlərdə, təlimlərdə əldə etdiyi nailiyyətlər,

ermənilərə atılan hər güllə bizləri qələbəyə yaxınlaşdıran bir addım deməkdir".

Zabitle birgə səngərə çatırıq. Döyüş mövqeyində gizir Elnur Əzizovla görüşürük. Şabran rayonundan ordu sıralarına çağırılan E.Əzizov ermənilərin atəşkəs rejimini tez-tez pozduqlarını bildirir: "Mənfur qonşularımız atəşkəsi pozsalar da, döyüşçülərimiz onlara layiqli cavab verirlər. Vətənpərvər oğullarımız hər an barmağı tətikdə döyüş əmrini gözləyirlər. Düşmən fikirləşməsin ki, o, bu gün Şuşanı, Laçını, Kəlbəcəri, ... işğal edib, oraların sahibidir. O torpaqların sahibləri bizik! Biz də gəc-tez düşmən tapdığı anda olan

torpaqlarımızı işğaldan azad edəcəyik. Erməni cəlladlarının qanı Azərbaycan əsgərinə həlaldir, çünki onlar bizim torpaqlarımızı işğal edib, Xocalı faciəsini, Xocalı soyqırımını törədiblər. Ali Baş Komandan İlham Əliyev çıxışlarının birində deyib: "Əgər erməni əsgərləri ölmək istəməzlərsə, qoy onda Azərbaycan torpaqlarından rədd olsunlar. Biz öz gəsinin torpağını tutmamışıq. Əgər təcavüzkar müəyyən nəticələr çıxarmasa, onda Azərbaycanın Silahlı Qüvvələri öz qüdrətini göstərəcəkdir". Bu da bəşəriyyətə bir daha sübut edir ki, bizim əsas məqsədimiz işğal altında olan torpaqlarımızı azad etmək

və orada yaşayan soydaşlarımızı öz ata-baba yurdlarına geri qaytarmaqdır".

Həmsöhbətim onu da qeyd edir ki, Azərbaycan Ordusunda qələbəni təmin edəcək yüksək mənəvi-psixoloji mühit formalaşsın. "Ordumuzdakı sağlam müəhitin bərqərar olmasının əsas şərtlərindən biri də komandir-əsgər münasibətidir. Əgər hərbi qulluqçularımız arasında qarşılıqlı etimad olmasa, xidmətin uğurlu nəticələrindən danışmağımız çətin olar. Vətənin müdafiəsində dayanan mərd oğullarımızı bir amal birləşdirir - işğal olunmuş torpaqlarımızı azad etmək. Belə çətin şəraitdə xidmət edən hərbiçilərimiz bir-biri ilə səmimi və mehribandırlar. Komandirlərimiz valideynlərindən uzaq olan əsgərlərimizin hər zaman qayğısına qalırlar. Əsgərlərimiz də onlara göstərilən qayğıyı, inamı hər zaman doğrultmağa çalışırlar."

Hərbi xidmətə Goranboy rayonundan çağırılan əsgər Cahangir Məmmədov səngərdə asudə vaxtın təşkil və onun maraqlı keçməsi üçün hər cür şəraitin yaradılmasından söz açır: "Düşmənlə təmas xəttində dayanmağımıza baxmayaraq asudə vaxtlarımızda müxtəlif radioverilişləri dinləyir, kitab və qəzet oxuyuruq. Şahmat, dama oynamağı bacaran yoldaşlarımız bir-birləri ilə yarışlar keçirirlər. Komandirlərimiz həmişə qeyd edirlər ki, döyüş tapşırığını yerinə yetirməklə, təlimlərlə, məşğələlərlə yanaşı, asudə vaxtın maraqlı keçməsinə də xüsusi diqqət yetirilməlidir. Havanın isti keçməsi imkan verir ki, istedadlı olan əsgərlərimiz bizim üçün açıq havada musiqi dəqiqələri təşkil etsinlər".

"Hər an əldə silah Vətənimizin müdafiəsində ayıq-sayıq dayanmışıq, hiyləgər düşmənin istənilən təxribatlarına layiqli cavab verməyə hazırıq. Biz yaxşı bilirik ki, böyüyüb boya-başa çatdığımız yerləri, ailəmizi, ana-bacılarımızı qoruyuruq. Səngərlər bizim müvəqqəti sığınacağımızdır. İnanırıq ki, tez bir zamanda torpaqlarımızı işğaldan azad edəcəyik. Aprel döyüşləri və Günnüt zəfəri ordumuzun döyüş hazırlığının

düşməndən qat-qat üstün olduğunu bir daha sübut etdi. Bu həyatda bir arzum var: o da Qarabağımızı azad edən igidlərimizin sıralarında olmaqdır", - bu sözləri Göygöl rayonundan hərbi xidmətə çağırılan əsgər Cəlil Hacıyev deyir.

İşğal altında olan torpaqlarımızı müşahidə postundan nəzarət altında saxladıklarını bildiren əsgər C.Hacıyev vurğulayır ki, doğma el-obamıza kiçik gözlükdən baxmaq çox ağırdır.

Ordu sıralarına Gəncə şəhərindən çağırılan əsgər Füzuli Bayramov isə bildirdi ki, Vətənə sədaqət andı içdiyi gün heç vaxt yadından çıxmaz. "Valideynlərimin sevinc göz yaşlarını görəndə özümə fəxr etdim. Çünki mən də qəhrəmanlarımızın yolunu şərəflə davam etdirəcəyəm and içmişdim. Zəmanla hərbin sirlərindən bəzilərini yiyələyərək öyrəndim ki, döyüşdə sadəcə gücümə yox, həm də zəkama güvənməliyəm. Komandirim baş leytenant Şirbala Hüseynov həmişə vurğulayır ki, torpaqlarımızın düşmən tapdığı altında olduğu bir vaxtda bizim boş oturmağa haqqımız yoxdur. Komandirimiz mütəmadi olaraq bizə Vətənimizi anamız qədər sevməyi aşılayır. Mən və əsgər yoldaşlarım belə vətənpərvər komandirlə çiyin-çiyinə xidmət etməkdən qürur duyuruq. Müddətli həqiqi hərbi xidmətim başa vurduqdan sonra ordu sıralarında qalıb Vətənmə xidmət etmək istəyirəm. Qərarımı valideynlərim eşidəndə çox sevindilər və məni dəstəklədilər".

Əsgərlər Murad Məmmədzaadə, Yusif Hüseynov, Murad Hüseynov və digərləri torpaqlarımızın azad olunacağı günü səbirsizliklə gözlədiklərini bildirdilər. Qeyd etdilər ki, Azərbaycan xalqına qələbə yaraşır. Həmin qələbəni Ali Baş Komandanımızın rəhbərliyi ilə Azərbaycan əsgəri təmin edəcək.

Xalqımıza qələbə sevincini yaşatmağa səbirsizlənən vətənpərvər oğullarımızla ön xətdə söhbətləşməyimiz heç vaxt yaddaşımdan silinməyəcək.

**Baş leytenant
Ruslan HƏSƏNZADƏ,
"Azərbaycan Ordusu"**

Günnüt kəndində etibarlı müdafiə sistemi yaradılıb

Naxçıvan Muxtar Respublikasında ordu, birləşmə və hissələr üçün nümunəvi xidmət şəraiti yaradılıb. Güclü maddi-texniki təminat, yüksək xidmət şəraiti və xalq-ordu birliyi hərbi qulluqçuların döyüş əzmini daha da artırır. Ordumuz tərəfindən nəzarət altına götürülən Günnüt kəndində də etibarlı müdafiə sistemi qurulub.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Mətbuat Xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, iyulun 3-də Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin sədri Vasif Talibov Günnüt kəndindəki hərbi hissədə olub, burada xidmət keçən əsgər və zabitlərlə görüşüb.

Əlahiddə Ümumqoşun Ordunun komandanı general-leytenant Kərəm Mustafayev Ali Məclisin sədrinə raport verib.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin sədri Vasif Talibov əsgərləri salamlayıb, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti və Silahlı Qüvvələrinin 100 illiyi münasibətilə şəxsi heyəti təbrik edərək deyib: "Ulu öndər Heydər Əliyev deyirdi: "Hər bir dövlət öz dövlətçiliyini qüdrətli etmək istəyirsə, onun güclü ordusu olmalıdır". Ümummilli Liderimizin ordu quruculuğu sahəsində müəyyən tədbirlər bu gün ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilir. Azərbaycan inkişaf etdikcə, ordumuzun da qüdrəti artır. Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin 100 illik yubileyi münasibətilə keçirilən hərbi parad da ordumuzun gücünün və qüdrətinin daha bir nümayişi oldu."

Ali Məclisin sədri deyib: "Ordu quruculuğu sahəsində həyata keçirilən tədbirlər Naxçıvan Muxtar Respublikasında da ardıcıl və sistemli şəkildə icra olunmaqdadır. Əlahiddə Ümumqoşun Ordu və Silahlı Qüvvələrimizin muxtar respublika ərazisindəki birləşmə və hissələri böyük təşkilatlanma və inkişaf yolu keçmiş, şəxsi heyət peşəkarlığını artırmışdır. Keçirilən hərbi əməliyyatlar onu deməyə əsas verir ki, muxtar respublikada torpaqlarımızı etibarlı müdafiə edən və hər an işğal altındakı torpaqlarımızı azad etməyə qadir olan güclü ordu formalaşmış. Bu yaxınlarda Əlahiddə Ümumqoşun Ordu tərəfindən Günnüt kəndi və ətraf ərazilərin nəzarət altına alınması bir daha göstərdi ki, əsgər və zabitlərimiz qarşıya qoyulan istənilən tapşırığı yerinə yetirmək əzmindədir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin dediyi kimi: "Naxçıvanın 1990-cı illərin əvvəllərində ermənilər tərəfindən zəbt edilmiş 11 min hektar torpağı Naxçıvan Əlahiddə Ümumqoşun Ordu tərəfindən aparılmış uğurlu əməliyyat nəti-

cəsində azad edildi. Çox böyük mühəndislik və kəşfiyyat işləri aparıldı. Naxçıvan əməliyyatı yüksək məharətlə, peşəkarlıqla həyata keçirildi. Azərbaycan hərbi qəhrəmanlığı, rəşadət göstərmişdir. Naxçıvan əməliyyatı bir daha onu göstərdi ki, Azərbaycan Ordusu güclü ordudur".

Ali Məclisin sədri bu əməliyyatların həyata keçirilməsində iştirak edən hərbi hissələrin şəxsi heyətinə təşəkkür edib, onlara xidməti fəaliyyətlərində uğurlar arzulayıb.

Əlahiddə Ümumqoşun Ordunun komandanı general-leytenant Kərəm Mustafayev çıxış edərək deyib: "Şərur rayonunun mühüm strateji əhəmiyyətə malik olan Günnüt kəndi 1992-ci ildə işğal edilmişdi. Lakin Əlahiddə Ümumqoşun Ordu tərəfindən Günnüt kəndi və ətraf ərazilər işğaldan azad olunub. Şəxsi heyət əməliyyatlar keçirilən zaman rəşadət göstərərək böyük bir ərazini nəzarətə götürmüşdür. Qazanılan uğur Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı tərəfindən "Uğurlu Naxçıvan əməliyyatı" adlandırılmış, bu əməliyyatda xidmətli olanlar təltif olunmuş və onların göstərdikləri qəhrəmanlıqlar yüksək qiymətləndirilmişdir."

Kərəm Mustafayev təltif olunan, mükafat alan, əməyi dəyərləndirilən hər bir şəxs adından Ali Baş Komandanı və Ali Məclisin sədrinə minnətdarlıq edib, bundan sonra da qarşıya qoyulacaq hər bir tapşırığı uğurla yerinə yetirəcəklərini bildirib.

Zabit Rəşad Əliyev və gizir Hüseyn Vəliyev minnətdarlıq edərək deyiblər: "Uzun illərdir işğal altında olan Günnüt kəndinin nəzarətə götürülməsi bizim döyüş ruhumuzu daha da artırır. Biz fəxr edirik ki, bu əməliyyatda iştirak etmişik. Düşmənin yaşayış məntəqələri və mühüm strateji yolları nəzarətimiz altındadır. Şəxsi heyət istənilən tapşırığı yerinə yetirməyə hazırdır. Biz bu zəfəri Şuşada, Laçında, Kəlbəcərdə və digər işğal altında olan torpaqlarımızda da qeyd edəcəyik."

Əsgər Rəşad Əliyev deyib: "Günnüt əməliyyatının uğurla başa çatdırılması ordumuzun qüdrətinin və peşəkarlığının nəticəsidir. Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin 100 illik yubileyi münasibətilə keçirilən hərbi paradla da Ali

Baş Komandanı tərəfindən Günnüt əməliyyatının yüksək qiymətləndirilməsi bizim qələbə əzminizi artırır. Döyüş mövqelərində xidmətin nümunəvi təşkilatı üçün yaradılan şərait göstərilən diqqət və qayğının daha bir ifadəsidir. Şüarımız və amalımız birdir: "Hamı bir nəfər üçün, bir nəfər hamı üçün".

Ali Məclisin sədri Günnüt əməliyyatında iştirak edən əsgər və zabitlərə hədiyyələr təqdim edib.

Sonra Ali Məclisin sədri Günnüt kəndində və ətraf ərazilərdə yerləşən postlarda olub, əsgər və zabitlərlə görüşüb, xidmətin təşkilatı ilə maraqlanıb.

Ali Məclisin sədri hərbi əməliyyatların uğurla başa çatması münasibətilə şəxsi heyətə təşəkkürünü bildirərək deyib: "Azərbaycan Ordusunun uzun illərdən sonra tarixi torpaqlarımıza nəzarət etməsi mühüm nailiyyətdir. Bu, həm torpaqlarımızın işğaldan azad olunması, həm də kənd təsərrüfatı üçün yararlı torpaqlardan istifadə etməyə imkan yaranması deməkdir. Ölkəmizdə həyata keçirilən iqtisadi islahatlar, ordu quruculuğu sahəsində görülən işlər torpaqlarımızın işğaldan azad olunmasına yönəldilmişdir. Azərbaycan dövləti torpaqlarımızın sülh yolu ilə azad olunmasının tərəfdarıdır. Lakin aprel döyüşləri bir daha təsdiq etdi ki, Azərbaycan həm sülh,

həm də müharibə yolu ilə torpaqlarını azad etməyə qadirdir. Aprel döyüşləri Azərbaycan Ordusunun hərbi qüdrətini göstərdi. Naxçıvan əməliyyatı Azərbaycan Ordusunun nə qədər böyük manevr qabiliyyətinə malik olduğunu təsdiq etdi.

Sonra ön xətdə yerləşən digər postlarda şəxsi heyətlə görüşən Ali Məclisin sədri göstərdikləri şücaətə görə əsgər və zabitləri təbrik edib, onlara təşəkkürünü bildirib.

Zabit Rəşad Məmmədov minnətdarlıq edərək deyib: "Naxçıvan əməliyyatında şanlı Azərbaycan əsgəri düşməne layiqli cavab verdi. Əməliyyatın çətinliklərinə baxmayaraq hər bir hərbi qulluqçu dövlətin və xalqın dəstəyini öz üzərində hiss edərək qarşıya qoyulan vəzifələri uğurla yerinə yetirdi. Fəxr edirik ki, bu torpaqların azad olunmasında iştirak etdik. Söz veririk ki, torpaqlarımızı bundan sonra da şəərəflə qoru-

yaçağıq. Bu əməliyyat bir daha düşməne göstərdi ki, onun istənilən tərribatının qarşısı Azərbaycan Ordusu tərəfindən qətiyyətlə alınacaqdır. Şəxsi heyətimiz hər cür qayğı ilə əhatə olunub. Bu yaxınlarda hərbi qulluqçularımızın təltif olunması və onlara rütbələrin verilməsi bizi daha da ruhlandırır. Növbəti döyüş əmri uğrunda əsgəri şücaətimizi göstərməyə hər an hazırıq."

Sonra Ali Məclisin sədri işğaldan azad edilən Günnüt kəndində olub, ərazidə müdafiənin təşkilatı və mövqələrin möhkəmləndirilməsi barədə tapşırıqlar verib.

Ali Məclisin sədri dayaq məntəqələrində xidmət aparan hərbi qulluqçularla görüşüb, onları təbrik edərək deyib: "Vaxtilə bu ərazilər ermənilər tərəfindən işğal olunmuş, Günnüt kəndində yaşayış yerləri dağıdılmışdır. Lakin uğurlu

qəddəs vəzifə dayanır. O da torpaqlarımızı qorumaqdan və verilən tapşırıqları uğurla icra etməkdən ibarətdir."

Məlumat verilib ki, ön xətdə şəxsi heyət üçün lazımı şərait yaradılıb. Postlarda və böyük mərkəzlərdə yeni yataqxana və xidmət binaları inşa olunur. Eyni zamanda, ərazidə yeni yollar çəkilir, postlar arasında rahat əlaqə təmin edilir.

Ali Məclisin sədri tikinti işlərini həyata keçirən heyətlə görüşüb, çətin dağlıq şəraitdə xidmətin nümunəvi təşkilatı üçün yaratdıqları şəraitə görə onlara təşəkkür edib.

Ali Məclisin sədri Qızılqaya yüksəkliyində və müşahidə məntəqəsində olub, mövqələrimizin vəziyyəti ilə tanış olub.

Əlahiddə Ümumqoşun Ordu komandanı general-leytenant Kərəm Mustafayev Ali Məclisin sədrinə müdafiənin ön xəttində xidmətin təşkilatı haqqında məlumat verib.

Qeyd olunub ki, Əlahiddə Ümumqoşun Ordu müdafiə zolağının Vəlidağ, Kömürlüdağ istiqamətində Axsal dağı, Qızılqaya dağı, Yağargərdik dağı, Bağırşaq dağı və Həsənqulu-bağ sahəsində ön xəttin dövlət sərhədi boyu əlverişli mövqələri ələ keçirib. 26 kilometr məsafəni əhatə edən əməliyyat nəticəsində 7 kilometrə qədər dərinlikdə əlverişli yüksəkliklər ələ keçirilib. "Qızılqaya yüksəkliyinin ən böyük strateji əhəmiyyəti İrəvan-Yexeqndzor-Gorus-Laçın-Xankəndi avtomobil yoluna ordumuza nəzarət etməyə imkan verməsidir. Ərazinin etibarlı müdafiəsi, bölmələrin manevr qabiliyyətinin yüksəldilməsi və təminat-təxliyə məqsədilə 50 kilometr yeni yol çəkilib, 60 kilometrden artıq yararsız yollar işə bərpə edilib. Strateji əhəmiyyətli Arpaçay Su Dəryçasının taktiki cəhətdən etibarlı mühafizəsinin təşkilatı üçün ətrafdakı hakimin yüksəkliklərdə yeni müdafiə mövqələri qurulub. Müdafiə rayonunun qorunmasının təşkilatı məqsədilə ərazidə qısa müddətdə mühəndis-istehkam tədbirləri görüldü, postlar arasında dayanıqlı rabitə əlaqəsi yaradılıb, yeni səngərlər qazılıb. Ön xətdəki mövqələrlə yanaşı, dayaq məntəqələrində də etibarlı müdafiə sistemi yaradılıb."

Ali Məclisin sədri müdafiənin təşkilatı sahəsində həyata keçirilən tədbirlərin davam etdirilməsinin vacibliyini bildirib, müdafiə mövqələrinin möhkəmləndirilməsi barədə tapşırıqlar verib. Gətirilmiş müxtəlif ərzaq məhsulları hərbi hissənin anbarına təhvil verilib.

Müdafiə Nazirliyinin bir qrup hərbi qulluqçusu Füzuli rayonunun Alxanlı kəndində olub

Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənovun tapşırığına əsasən, nazirliyin bir qrup hərbi qulluqçusu Füzuli rayonunun Alxanlı kəndində olaraq, bir il öncə erməni təxribatının qurbanı olan yaş yarımliq Zəhra və onun nənəsinin məzarını ziyarət ediblər.

Əməkdar İncəsənət xadimi, Prezidentin fərdi təqaüdçüsü, polkovnik Abdulla Qurbani baş vermiş faciəni xatırladaraq bildirib ki, erməni daşnakları zaman-zaman xalqımıza qarşı təcavüz etmiş, günahsız insanları həтта qocaları, qadınları, körpələri qətlə yetirmişlər. Ötən əsrin əvvəllərində də belə olmuş, bu gün də ermənilər öz mekrli niyyətlərindən əl çəkmir-

lər. Xocalıda və digər rayonlarda ermənilərin dinc əhaliyə, xüsusilə günahsız uşaqlara divan tutması, onların işgəncələrlə qətlə yetirilməsinə olan etirazlar bir çox beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən cavabsız qaldığına

görə düşmən yenə də bu iy-rənc niyyətlərini davam etdirir.

Məsum Zəhranın ölümü bütün xalqımız kimi, Azərbaycan Ordusunun şəxsi heyətinin də böyük hiddətinə səbəb olmuş və nənə ilə nəvənin intiqamı

artıqlaması ilə düşməndən alınmışdır.

Müdafiə Nazirliyi Şəxsi Həyət Baş İdarəsi Mənəvi-Psixoloji Hazırlıq və İctimaiyyət Əlaqələr İdarəsinin rəisi general-mayor Rasim Əliyev Müda-

fiə Nazirliyinin rəhbərliyi adından körpə şəhidlə nənəsinin vəfatı ilə əlaqədar bir daha onların ailəsinə baş sağlığı verərək səbir və dözümlü arzulanıb. İdarə rəisi qeyd edib ki, Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi altında ərazi bütövlüyümüz tezliklə bərpa ediləcək, qaçqınlarımız, köçkünlərimiz minillik dədə-baba torpaqlarına qayıdacaq və bütün şəhidlərimizin, eləcə də məsum Zəhranın ruhu şad olacaq.

Hərbi qulluqçulardan polkovnik Elşad Əbilov, Alxanlı kənd icra nümayəndəsi İlham İsmayılov və başqaları çıxış edərək tezliklə şəhidlərimizin qisasının alınacağına dair əminliklərini bildirdilər.

Salman baba nəvəsinə və ömür-gün yoldaşına göstərilən daimi ehtiram və qayğıya görə Müdafiə Nazirliyinin rəhbərliyinə minnətdarlığını bildirib.

**Müdafiə Nazirliyi
Mətbuat Xidməti**

Mehdi Hüseynzadə - 100

Əfsanəvi qəhrəman qəlbimizdə əbədi yaşayır

H.Aslanov adına Mərkəzi Zabitlər Evi kollektivinin, hərbi qulluqçuların, QHT və ictimaiyyət nümayəndələrinin iştirakı ilə keçirilən tədbirdə əvvəlcə ümummilli lider Heydər Əliyevin, eləcə də Azərbaycanın ərazi bütövlüyü və müstəqilliyi uğrunda şəhid olan Vətən övladlarının xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edildi. Azərbaycan Respublikasının Dövlət himni səsləndirildi.

Mayor Ramil Qasimov bildirdi ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyev Mehdi Hüseynzadənin 100 illik yubileyinin keçirilməsi haqqında sərəncam imzalayıb. "Azərbaycan xalqının qəhrəman oğlu, İkinci Dünya müharibəsi dövründə antifaşist müqavimət hərəkatının görkəmli nümayəndəsi, Sovet İttifaqı Qəhrəmanı Mehdi Hənifə oğlu Hüseynzadə 22 dekabr 1918-ci ildə Bakının Novxanı kəndində anadan olmuşdur. 1932-1936-cı illərdə Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq məktəbində

Sovet İttifaqı Qəhrəmanı Mehdi Hüseynzadənin 100 illik yubileyinin keçirilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 23 iyun tarixli Sərəncamının icrası ilə əlaqədar Azərbaycan Ordusunda silsilə tədbirlər keçirilir. Həzi Aslanov adına Mərkəzi Zabitlər Evinin təşkilatçılığı ilə cəsur kəşfiyyatçının 100 illik yubileyi münasibətilə keçirilən tədbir də bu qəbildəndir.

təhsil almışdır. 1937-ci ildə Leninqradda (indiki Sankt-Peterburq) Xarici Dillər İnstitutuna daxil olmuş, 1940-cı ildə Bakıya qayıdaraq Azərbaycan Dövlət Pedaqoji İnstitutunda təhsilini davam etdirmişdir.

Təbliğət və hərbi kütləvi iş bölməsinin rəisi onu da qeyd etdi ki, 1941-ci ilin avqustunda Mehdi ordu sıralarına çağırılmış və 1942-ci ildə Tbilisi hərbi piyada məktəbini bitirdikdən sonra cəbhəyə yollanmışdır. "Minomyot taqımının komandiri kimi Stalinqradda döyüşündə iştirak etmiş, 1942-ci ilin avqustunda Kalaç şəhəri ətrafındakı qanlı vuruşmaların birində ağır yaralanaraq almanlara əsir düşmüşdür. 1943-cü ilin sonlarında Mehdi bir dəstə azərbaycanlı əsir ilə faşist əsarətindən qaçıb, Yuqoslaviya və İtaliya partizanlarına qoşulur..."

Qəhrəman haqqında geniş məlumat verən mayor Ramil Qasimov vurğuladı ki, Mehdi Hüseynzadə apardığı çoxsaylı uğurlu kəşfiyyat əməliyyatları və nümayiş etdirdiyi misilsiz hərbi şücaətləri ilə böyük şöhrət qazanıb, Azərbaycan xalqının zəngin tarixi hünər salnaməsinə şanlı səhifələr yazıb. Yüksək əxlaqi keyfiyyətlərə malik cəsur kəşfiyyatçının rəşadət dolu şərəfli həyat yolu bu gün Vətənimizin sərhədlərini layiqincə qoruyan və işğal altındakı torpaqlarımızı azad etməyə hər an hazır olan mə-

tin Azərbaycan əsgəri üçün parlaq qəhrəmanlıq nümunəsidir.

Tədbirdə çıxış edən "Şahdağ" Xeyriyyə İctimai Birliyinin sədri Rəhilə Teymurova "Azərbaycan həqiqətlərinin yayılması istiqamətində maarifləndirici tədbirlərin keçirilməsi" adlı layihənin əsas məqsədinin Azərbaycan həqiqətlərinin əhali arasında intensiv olaraq təbliğ edilməsi, Azərbaycanın beynəlxalq aləmdə daim artan nüfuzunun ictimaiyyətə çatdırılması olduğunu qeyd etdi. Birlik sədri Azərbaycan həqiqətlərinin, milli-mənəvi dəyərlərinin, mədəniyyətinin dünya ictimaiyyətinə təbliğ edilməsi hər bir vətəndaşın borcu olduğunu və bu işin böyük şərəf hissi doğurduğunu da vurğuladı.

"Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyinə Dəstək" İctimai Birliyinin prezidenti Tofiq Əlizadə, "Carçı" jurnalının baş redaktoru Gülnarə Əmirquliyeva, Şahlar Baba, Zəminə Xınalı və başqaları çıxışlarında Mehdi Hüseynzadənin döyüş yolundan, dövlətimizin qəhrəmanının xatirəsinə ehtiramından söz açdılar.

Tədbir Həzi Aslanov adına Mərkəzi Zabitlər Evinin yaradıcı kollektivinin musiqi nömrələrindən ibarət konsert proqramı ilə başa çatdı.

**Leytenant
Günay TAĞIYEVA,
"Azərbaycan Ordusu",
fotolar
çavuş
Namiq PƏNAHOVUNDUR**

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidmətinin məlumatı

Ermənistan silahlı birləşmələri atəşkəs rejimini pozub

6 iyul 2018-ci il.

Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri cəbhənin müxtəlif istiqamətlərində sutka ərzində atəşkəs rejimini 102 dəfə pozub.

Ermənistan Respublikası Noyembəryan rayonunun Dovex, Şavarşavan, Voskevan, kəndlərində və adsız yüksəkliklərdə, İcevan rayonunun Berkaber, Paravakar, Ayqevit kəndlərində və adsız yüksəkliklərdə yerləşən mövqelərdən Ağstafa rayonunun Köhnəqışlaq, Qazax rayonunun Qaymaçlı, Qızılhacı, Bala Cəfəri, Aşağı Əskipara, Fərəhli, Məzəm kəndlərində və adsız yüksəkliklərdə, Berd rayonunun Ayqedzor kəndində yerləşən mövqelərdən Tovuz rayonunun Muncuqlu kəndində, Krasnoselsk rayonu ərazisində adsız yüksəkliklərdə yerləşən mövqelərdən Gədəbəy rayonunun Göyəli, Zamanlı kəndlərində və adsız yüksəkliklərdə yerləşən mövqelərimiz atəşə tutulub.

Tərtər rayonunun işğal altında olan Göyax, Çiləbürt, Yarımcı, Ağdam rayonunun Nəmirlı, Abdinli, Mərzili, Xocavənd rayonunun Kuropatkino, Füzuli rayonunun Aşağı Veysəlli, Qobu Dilağarda, Qorqan, Kürdlər, Cəbrayıl rayonunun Mehdi kəndləri yaxınlığında, həmçinin Goranboy, Tərtər və Ağdam rayonları ərazisindəki adsız yüksəkliklərdə yerləşən mövqelərdən də ordumuzun mövqeləri atəşə tutulub.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti - 100

Cümhuriyyət Ordusu ilə bağlı yeni fotolar

Cümhuriyyət ordusunun quruculuq prosesini və onun şəxsi heyətini yaddaşlarımızda canlandırma biləcək fotosənədlər son dərəcə azdır. Cümhuriyyət ordusu haqqında əldə edilə biləcək hər bir fotosənəd maraqlı bir tapıntıdır. Tarix elmləri doktoru, professor Altay Göyüşovun Fransada apardığı tədqiqatlar zamanı üzə çıxardığı və böyük lütfkarlıqla bizə təqdim etdiyi bir neçə fotosəkil Cümhuriyyət ordusu ilə bağlı qiymətli sənədlər kimi böyük əhəmiyyətə malikdir. Həmin fotolar Altay Göyüşov tərəfindən Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətini 1919-cu ilin yanvarında işə başlayan Paris sülh konfransında təmsil edən nümayəndə heyətinin rəhbəri Əlimərdan bəy Topçubaşovun Fransada saxlanılan arxivində tədqiqat apararkən aşkar edilmişdir. Professor Altay Göyüşov onların fotosuratını Silahlı Qüvvələrin Hərbi Akademiyasına təqdim etmişdir.

Bu alay şəhərdə nizam-intizamın və asayişin təmin edilməsinə xidmət göstərməli idi. Sonradan bu alay Hərbi Nazirlikdən alınaraq Daxili İşlər Nazirliyinə verildi. Foto çox güman ki, bu alayın bölmələrindən birinə aidi.

Cümhuriyyət ordusunun təşkilatlanmasında və bu ordunun Cümhuriyyətin ərazi bütövlüyü uğrunda mübarizəsinə rəhbərlik edilməsində misilsiz rol olan general-mayor Həbib bəy Səlimovun hələlik başqa bir fotosu məlum deyildir. Ona görə də bu foto tarixi əhəmiyyət kəsb edir.

fotonun arxasındakı yazılar onun nə zaman çəkildiyini təxmin müəyyənləşdirməyə imkan verir. General-mayor Həbib bəy Səlimov 1919-cu il dekabrın 10-dan 1920-ci il fevralın 17-dək Bakı İstehkamat hissəsinin rəisi (Naçalnik Bakinskovo Ukreplennovo rayona) vəzifəsini icra etmişdi. Ona görə fotonun da həmin tarix arasında çəkildiyini güman etmək olar.

Fotonun aşağı hissəsində onun çəkildiyi fotoatolyenin sahibinin adı, arxada isə bu fotoatolyenin yerləşdiyi ünvan göstərilmişdir. "Krivaya" küçəsi hazırkı Fontanlar bağının keçmiş Kitab passajına birləşən hissəsində yerləşirdi. İndi bu küçənin yeri Fontanlar bağının ərazisinə qatılıb.

Təqdim olunan digər bir foto general-leytenant Tarxanov məxsusdur. General Tarxanov

xidmətdə hesab olundu.

General Tarxanov Cümhuriyyət ordusunun İstehkam idarəsinin rəisi vəzifəsinə təyin edilmişdi. Ondən əvvəl bu vəzifəni mülki mühəndis Zübeyir bəy Temirxanov icra edirdi. Amma təcrübəli hərbi mühəndis, general Tarxanovu bu vəzifəyə təyin etmək imkanı yarananda hərbi nazir Səməd bəy Mehmandarov bu imkandan istifadə etməyi lazım bilmiş və İstehkam idarəsinə rəhbərliyi peşəkar hərbi mühəndisə tapşırırdı.

General-leytenant Tarxanov Cümhuriyyətin süqutuna qədər ona tapşırılan vəzifəni icra etmişdi.

Tarxanovun fotosu da general Həbib bəy Səlimovun fotosunun çəkildiyi fotoatolyədə çəkilib. Cümhuriyyətin süqutundan sonra general Tarxanovun Sovet Azərbaycanı ordusunda öz xidmətini davam etdirməsi haqqında məlumat vardır.

İlk dəfə işıq üzü görən fotoların birində Cümhuriyyət ordusunun zirehli qatarını və onun şəxsi heyətini görmək mümkündür. Məlumdur ki, Cümhuriyyət ordusunun üç zirehli qatarının hər birinin konkret nömrəsi olmuşdur. Fotoda əks olunan zirehli qatarın hansı olmasını söyləmək çətindir. Amma fotonun verdiyi qənaət budur ki, zirehli qatar döyüşə hazır vəziyyətdədir. Ön planda zirehli qatarın şəxsi heyətinin daşındığı vaqon, onun qarşısında isə sıraya düzülmüş 38 nəfərdən ibarət şəxsi heyət görünür. Geyim formasına görə belə bir qənaətə gəlmək olar ki, fotonun çəkildiyi vaxt havanın sərin olduğu dövrə, yaz və ya payız aylarına təsadüf edir.

Təqdim olunan fotolar içərisində Dəmiryolu mühafizə dəstəsinin fotosu keyfiyyətli fotolardan

bu komendaturalar onlar üçün müəyyənləşdirilmiş sahələrdə həm dəmir yolunun, həm də demir yolu ilə həyata keçirilən daşınmaların mühafizəsini həyata keçirirdilər. Fotoda təsvir olunan bəlmə çox güman ki, bu komendaturalardan birinin nəzdində olan mühafizə dəstəsidir.

Digər fotolardan birinin arxasında yazıldığına görə həmin fotoda Ehtiyat polis təsvir edilmişdir. Fotonun arxasında olan rus dilindəki qeyd belədir: "Rezerv politsii". Məlumdur ki, Cümhuriyyətin süqutu ərəfəsində ordu

dir, bu bölmənin geyimi hərbi geyimdir. Maraqlı doğuracaq fotolardan biri də Cümhuriyyət ordusu bölməsinin döyüş hazırlığı zamanı çəkilmiş fotosudur. Fotodan da görüldüyü kimi, bölmə qış vaxtı təlim meydanında döyüş hazırlığı ilə məşğul olmaqdadır. Bölmə təlim poliqonuna pulemyotdan atəş açmağa gəlmişdir. Bunun üçün təlim poliqonuna üç ədəd pulemyot da çıxarılmışdır. Fotoda ön sırada dayanan zabıtların birinin qarşısındakı cihaz, çox güman ki, atəşin nəticələrini müşahidə etməyə imkan verən dərbindir. Əlində kağız tutmuş zabıt isə ola bilsin ki, atışların nəticələrini qeydə alan zabıtdır.

Bütünlükdə, bir daha qeyd edilməlidir ki, ilk dəfə çap olunan bu fotolar Cümhuriyyət ordusunun tarixinin dəyərli mənbələrindən biridir. Bu fotoların aşkar edilməsi isə onu deməyə əsas verir ki, müxtəlif arxivlərdə digər fotoların olması da istisna deyildir və gələcəkdə belə fotosənədlərin tapılması Cümhuriyyət ordusu tarixi haqqında yeni məlumatların ortaya çıxarılmasına imkan verə bilər.

movun hələlik başqa bir fotosu məlum deyildir. Ona görə də bu foto tarixi əhəmiyyət kəsb edir.

Təqdim olunan bu foto artıq bir müddət əvvəl elmi dövriyyəyə çıxarılmışdı. Lakin həmin fotonun, doğrudan da, Həbib bəy Səlimova məxsus olub-olmadığı müəyyən şübhə doğururdu. Professor Altay Göyüşovla söhbət zamanı məlum oldu ki, əslində, artıq işıq üzü görən həmin foto da elə onun gətirdiyi fotodur və bir müddət əvvəl bu foto tədqiqatçılar tərəfindən ondan alınaraq elmi dövriyyəyə çıxarılmışdı. Çünki hələlik Əlimərdan bəy Topçubaşovun Fransada saxlanılan arxivində ondan başqa digər bir azərbaycanlı tədqiqatçı işləməyib. Təqdim olunan fotonun Həbib bəy Səlimova məxsusluğunu fotonun arxasındakı yazılar təsdiq edir. Həmin yazılar fransız, ingilis və rus dillərindədir. "General Həbib bek Salimoff. Commandant de la region de Bakou et de la garnizone. Chief of Bakou territory and garrison. Naç. Bakin. Ukr. Rayona i qarnizone General-Mayor Qabib bek Salimov".

Fotonun nə vaxt çəkilməsi haqqında qeyd yoxdur. Amma

vun da elmi dövriyyədə hər hansı bir fotosu mövcud deyildi. Onun fotosu ilk dəfədir ki, çap olunur.

Ehtimal olunur ki, general-leytenant Tarxanov Cümhuriyyət ordusuna cəlb edildəndə təqaüddə imiş. Onun zəngin təcrübəsi nəzərə alınaraq Cümhuriyyət ordusuna dəvət edilmişdi. Onun Cümhuriyyət ordusuna qəbul

edilməsi haqqında hərbi nazirin 386 sayılı əmri 1919-cu il avqustun 31-də imzalanıb. Həmin əmrə əsasən, general-leytenant Tarxanov 1919-cu il avqustun 25-dən Cümhuriyyət ordusunda

birdir. Fotoda təsvir olunan bölmə çox səliqə-sahmanla geyinmiş və silahlanmışdır. Geyimin kifayət qədər yeni bir geyim olduğunu müşahidə etmək mümkündür. Hətta bölmənin mollasının

nun əsas qüvvələrinin Qarabağ cəbhəsində erməni təcavüzünə qarşı mübarizəyə cəlb edilməsi ilə əlaqədar olaraq Bakı şəhərində Hərbi Nazirliyin nəzdində bir "Yardım alayı" yaradılmışdı.

Mehman SÜLEYMANOV,
Silahlı Qüvvələrin Hərbi Akademiyasının dosenti,
tarix elmləri doktoru,
ehtiyatda olan polkovnik

Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsi seminar keçirdi

İyulun 3-də Müdafiə Nazirliyi və Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsinin (BQXK) Azərbaycandakı nümayəndəliyi ilə qarşılıqlı əməkdaşlıq çərçivəsində seminar keçirildi.

Silahlı Qüvvələrin Təlim və Tədris Mərkəzində keçirilən seminarlarda müxtəlif qoşun növlərindən olan zabıt heyəti iştirak edirdi. Seminarı giriş sözü ilə açan BQXK-nın Azərbaycandakı nümayəndəsi İlahə Hüseynova dinləyicilərə öncə BQXK-nın missiyası barədə məlumat verdi. Bildirdi ki, neytral, müstəqil və qərəzsiz bir təşkilat olan BQXK-nın humanitar missiyasının əsas qayesini insanların həyat və sağlamlığının qorunması təşkil edir. Azərbaycanda bu qurumun yaranması tarixinə nəzər salan İ.Hüseynova qeyd etdi ki, Beynəlxalq Qızıl Xaç və Qızıl Aypara Hərəkatının ayrılmaz üzvü olan Azərbaycan

Qızıl Aypara Cəmiyyəti 1920-ci ildə təsis edilmişdir. "Milli Cəmiyyət müsəlman Şərqində ilk Demokratik Respublika olan Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin varislərindən sayılır. Cəmiyyətin yaradılmasının təşəbbüsünü isə tam artilleriya generalı Əlağa Şıxlinski olmuşdur. Məlum aprel işğalından sonra cəmiyyətin fəaliyyəti də dayandı."

Natiq onu da vurğuladı ki, 1992-ci ildə Xocalı soyqırımından dərhal sonra Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsi özünün mandatına uyğun olaraq Azərbaycanda yenidən nümayəndəliyini yaratdı. "Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsi Azərbaycan Qızıl Aypara Cəmiyyəti ilə

tərəfdaş qismində humanitar fəaliyyətlər həyata keçirməyə başladı. 1992-1995-ci illər ərzində BQXK vətəndaşlarımızın erməni əsirliyindən azad edilməsinə köməklik göstərərək Azərbaycana qaytardı."

Natiq BQXK-nın əməkdaşlarının Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsində əsir düşən şəxslərə də baş çəkdiqlərini bildirdi. "Əsir düşən şəxsin rifahı və insan ləyaqətinə hörmət bizim əsas prioritetlərimizdir. Komitənin əməkdaşları əsir düşən şəxslərə mütəmadi baş çəkir, onlarla təklidə söhbət edir, ailələri ilə əlaqə saxlamaları üçün imkan yaradılmasına köməklik göstərirlər. Həmçinin, azadlıqdan məhrumetmə yerlərindəki şəraiti qiymətləndirir və aşkar edilmiş problemləri azadlıqdan məhrumetmə yerlərinə cavabdeh olan hakimiyyət orqanları ilə konfidensial şəkildə müzakirə edirlər. Lakin münaqişənin ciddi humanitar fəsadlarından biri də itkin düşmüş insanların naməlum taleyidir. BQXK məsələyə xüsusi diqqət yetirir və Azərbaycan hökuməti ilə bu sahədə sıx əməkdaşlıq edir."

Komitənin nümayəndəsi Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq

Qarabağ münaqişəsi nəticəsində yaranan humanitar problemlərin aradan qaldırılması barədə də iştirakçılara məlumat verdi. "BQXK cəbhəboyu ərazilərdə ailələri və mülki infrastrukturunu qorumaq üçün əlindən gələni edir. Riskləri azaltmaq və atışmalar zamanı təhlükəsizliyi təmin etmək məqsədilə ailələrə evlərinin qapı və pəncərələrinin yerinin dəyişdirilməsində və mühafizə divarlarının tikilməsində köməklik edilir."

Sonra İ.Hüseynova iştirakçıları müharibə gedən ölkələrdə əməliyyat zamanı davranış qaydaları, beynəlxalq hərbi qanunvericilik və normalar ilə tanış etdi.

Görüşdə, həmçinin şəxsi heyətə mülki əhalinin təhlükəsizliyinin təmin edilməsi məq-

sədilə qabaqlayıcı tədbirlərin görülməsi, yaralananların qorunması, münaqişələr zamanı mülki şəxslərə dəstək verilməsi, mədəni abidələrin qorunması, hərbi əsirlərlə rəftar qaydaları barədə də məlumat verildi.

Üç gün davam edən seminarın sonunda zabıtlərə sertifikatlar təqdim olundu.

Komitə nümayəndəsi yüksək səviyyəli əməkdaşlıqdan məmnunluğunu ifadə etdi, yaradılan şəraitə görə Müdafiə Nazirliyinin rəhbərliyinə minnətdarlığını bildirdi. Sonda xatirə şəkli çəkildi.

**Leytenant
Samir HÜSEYNOV,
"Azərbaycan Ordusu",
fotolar
çavuş
Namiq PƏNAHOVUNDUR**

Məişət şəraitimiz yüksək səviyyədədir

Bu gün Azərbaycan Ordusunda xidmət edən hərbi qulluqçuların sosial-məişət şəraitinin yaxşılaşdırılması rəhbərliyin qarşısında duran prioritet məsələlərdən biridir. Ümumiyyətlə, cəbhə xəttində müasir standartlara cavab verən hərbi hissələrin tikilməsi buna ən bariz nümunədir. Tikilən hərbi hissələrdə müasir əsgər yeməxanaları və yataqxanaları, ən yeni avadanlıqlarla təchiz olunan camaşırxanalar fəaliyyət göstərir. Əsgərlərin sosial-rifahının yaxşılaşdırılması üçün hərbi hissələrimizdə hər cür şərait yaradılmaqdadır.

"N" hərbi hissəsində şəxsi heyət üçün yaradılan şəraitlə yaxından tanış olduq. Dəhlizdə ulu öndər Heydər Əliyevin və Ali Baş Komandan İlham Əliyevin ordu quruculuğu istiqamətində fəaliyyətini əks etdirən foto-guşə yaradılıb. Əsgər yataqxanası müasir əşya dolabları, oturmaqalar, yataqlarla təmin edilib. Şəxsi heyətin asudə vaxtının təşkili üçün istirahət otaqları və kitabxana var. Havanın temperaturunun yüksək olmasına baxmayaraq əsgər yataqxanası sərinədir.

Mayor Qənber Orucov bildirdi ki, Azərbaycan Ordusunun 100-cü ildönümündə zabıt kimi ordu sıralarında xidmət etmək onun üçün yadda qalan hadisədir. Zabıt Azərbaycan Ordusunun sosial-məişət təminatından bəhs edərkən söylədi ki, şəxsi heyətin hazırkı məişət şəraiti əvvəlki dövrlərlə müqayisə olunmaz dərəcədə

inkişaf edib. "Düşmənlə təmas xəttində xidmət edən əsgərlərin məişət şəraitinin yaxşılaşdırılmasının vacibliyini Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov çıxışlarında hər zaman vurğulayıb. Ali Baş Komandanın ölkənin müdafiəsinə ayırdığı diqqətin nəticəsidir ki, ordumuz günü-gündən inkişaf etməkdədir".

Əsgər Taleh Mirzəyev xidmətə gəlməzdən əvvəl bərbər işləyib. Hərbi xidmətə Sabirabad rayonundan çağırılan T.Mirzəyev ən böyük arzusunun ön xətdə xidmət etmək olduğunu dedi: "Çox şükür ki, arzum həyata keçdi. Burada çoxlu dostlarım var. Ön xətdə xidmət edən əsgərlərin yoldaşlığı daha möhkəm olur".

Məişət şəraitindən bəhs edən

həmsöhbətim onu da bildirdi ki, məişət şəraiti çox yüksək səviyyədədir. "Otaqlar müasir avadanlıqlarla təchiz olunub. Hər bir əsgər burada qurulan şəraitdən razıdır."

Əsgər Rəhif Xudayarov da yaradılan şəraitdən məmnunluğunu bildirdi: "Validənlər "Açıq qapı" günündə hərbi hissəyə gəlir, yaradılan şəraitlə yaxından tanış olur və razılıq edirlər. Xidmətimizin düzgün təşkil edilməsində heç bir maneə yoxdur. Burada biz gündəlik işlərimizi rahatlıqla görür və asudə vaxtlarımızda kitab mütaləyə edirik".

**Leytenant
Fuad CƏFƏROV,
"Azərbaycan Ordusu",
foto
Çoşqun CƏFƏROVUNDUR**

"Ermənistanın yeni hakimiyyətinin bu addımı hərbi avantüradır"

Ermənistan kütləvi informasiya vasitələrində hökumətin qərarına istinadən Ermənistanın daxili qoşun birləşmələrinin Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərinə yerləşdirilməsi barədə məlumat verilir. Ermənistanın yeni hakimiyyətinin bu addımı hərbi avantüradır və vəziyyətin gərginləşdirilməsinə xidmət edir. Beynəlxalq hüquqazidd bir şəkildə Ermənistan silahlı qüvvələrinin şəxsi heyəti və texnikasının böyük bir hissəsi Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində cəmləşdirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu fikirlər Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat Xidmətinin rəhbəri Hikmət Hacıyevin KİV-ə açıqlamasında yer alıb.

Hikmət Hacıyev qeyd edib ki, daxili qoşun birləşmələrinin Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində yerləşdirilməsi Ermənistan ordusunda acınacaqlı vəziyyətin və şəxsi heyətin kompleksləşdirilməsində üzvləşdiyi ciddi problemlərin əyani göstəricisidir.

Bununla bərabər, ölkənin üzvləşdiyi sosial-iqtisadi problemlərin həllində ciddi çətinliklərlə üzləşən Ermənistanın populist rəhbərliyi bu kimi gərginlik ab-havası və hərbi ritorika ilə ictimai rəyi manipulyasiya etməyə və öz reytingini saxlamağa çalışır.

Öz qoşunlarını Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərindən çıxarmaq əvəzinə, Ermənistanın daxili qoşun birləşmələrini də Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərinə dislokasiya etməsi Ermənistanın işğalçı dövlət olduğunu və rəsmi Yerevanın münaqişənin danışıqlar yolu ilə həllində maraqlı olmadığını növbəti dəfə açıq şəkildə nümayiş etdirir. Yaranmış vəziyyətə görə məsuliyyət tam şəkildə Ermənistanın üzərinə düşür.

Baş redaktor
polkovnik-leytenant
İlham BEHBUDOV

Telefonlar

Baş redaktor: (012) 510-71-97 (faks);
Baş redaktorun müavini: (012) 510-64-27;
Məsul katib: (012) 510-71-98;
Məktublar şöbəsi: (012) 510-64-28.

Ünvanımız

Bakı şəhəri, akademik
Şəfaət Mehdiyev küçəsi 144,
"Qızıl Şərq" hərbi şəhəri

Növbətçi

Lalə HÜSEYNOVA

Qəzetin hesabı

Nərimanov Rayon Xəzinədarlığı
Kod: 200189
VÖEN: 1500428611

Qəzet həftədə iki dəfə (III-VI günlər) nəşr olunur.
"Azərbaycan Ordusu" qəzeti kompüter mərkəzində
səhifələndirilərək "Hərbi nəşriyyat"ın mətbəəsində hazır
diapozitivlərdən çap olunur. Əlyazmalara rəy verilmir,
təqdim edilən yazılar müəllifə qaytarılır.
Qəzeti mod.gov.az saytıdan oxuya bilərsiniz.

Lisensiya № 361

Sifariş № 450

Nüsxə 3525